

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frittal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

Pénz- és értékküldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ,
a lap szellemi részét illető közlemények az
ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ
czímzendő.

A hirdetési díjazabályzatot lásd az utolsó lapon.

Szerkesztő bizottság: elnök **Paget János**; Berde Áron, Szabó Sámuel, Szentgyörgyi József, Vörös Sándor,
felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos.**

ELŐFIZETÉSI FELHIVÁS

az „Erdélyi Gazda“ 1881-ik évi folyamára.

Az „Erdélyi Gazda“ 1881. új évvel XIII-ik folyamába lép, előfizetési ára egész évre csak **két forint**, féléves előfizetéseket nem fogadunk el.

Ezen előfizetési ár már elég olcsóra van ugyan szabva, de hogy a lapnak terjedése és épen azon körökbe való eljutása, melyek vagyoniilag korlátoltabb helyzetben vannak, még inkább biztosítva legyen; igazgató választmányunk, támogatva a nmlgu földmivelési miniszteriumnak és magának az erdélyi gazdasági egylemnek tetemes anyagi segélye által, elhatározta, hogy

az erdélyrészi községek, községi előljárók, körjegyzők, lelkészek, iskolák és tanítók az „Erdélyi Gazda“ 1881. évi egész folyamát fél árban azaz

egy forintért

rendelhetik meg, ha ezen összeget legkésőbb 1881. január hó 15-éig az illető szolgabíró, esperes vagy tanfelügyelő urak útján, vagy akár közvetlenül Kolozsvárra az „Erdélyi Gazda“ kiadó hivatalának czímmezve beküldik.

A pontos megrendelést annyival inkább kérjük, mert felesleges példányokat nem nyomathatunk és így a későn jelentkezők csonka évfolyamot nyernek.

Lapunk iránya marad a régi s midőn az önzetlen vállalat tömeges pártolását reméljük, egyszersmint teljes tisztelettel kérjük t. olvasóinkat: sziveskedjenek az „Erdélyi Gazda“ törekvéseit becses szellemi közreműködésükkel is hathatósan előmozdítani.

Olcsó hirdetési rovatunkat, mely a lap jelen olvasottsága mellett biztos sikert ígér, ajánljuk az eladók és vevők szives figyelmébe; egyleti tagok és előfizetők 25% díjkedvezményben részesülnek.

Az „Erdélyi Gazda“ szerkesztősége
és kiadó hivatala.

Tartalom: Előfizetési felhívás. — Négy faj almáról. Szabó Sámuel. — Gyümölcsészeti és kertészeti kiállításunk rendező bizottságának jelentése. — Egyleti mozgalmak. Vál. ülés dec. hó 6-án. — Értesítés a ragályos állati betegségekről. — Egyveleg: Gyászhir. Meghívás. Csodálatos, de igaz. Országos nőipar kiállítás. A törökbuza szállítása ügyében ministeri leirat. — Vidéki gazdasági tudósítás: Ilyefalva. — Üzleti heti szemle. — Piaczi árak. — Hirdetések. —

Négy faj almáról.

Válasz t. Orbai Mihály urnak.

Köszönettel vettük uram bátyámnak Kézdi-Szentlélekről, december 7-ikéről, kertészeti szakosztályunk számára küldött gyümölcsseit. Engedelmeivel válaszunkat itt a nyilvánosság előtt mondjuk el.

A közelebbi kolozsvári gyümölcskiállítás alkalmával értesültünk először, hogy uram bátyámnál egy olyan hazai alma faj található, melyet mi még nem ismerünk. Ennek beküldését s velünk való szíves megismertetését kértük; ezzel együtt azonban még 3 más fajt is kaptunk. Mind a négyről elmondjuk észrevételeinket:

1) A batul almának azért örvendtünk, hogy ott a havasok aljában is még elég szépen kifejlődik. Ize kissé fanyarabb volt, mint a mi melegebb völgyeinkben termelt s vele együtt izelt társaké, de azért mégis ez Erdélynek legbecsesb hazai fajtája, mely általános termesztésre mindenüvé ajánlható.

2) Azt a három darab gyönyörű szép középrendű almácskát „melynek egyik oldala igen szép fehér, a másik piros”: Masánczkinak nevezik. Mi itt magunk közt egyelőre új Masánczkinak mondjuk, mert az idén láttuk termését először Kolos-Monostorról Tulogdi Sámueltól beküldve s a Kézdi-Szentlélekivel egyszerre izeltünk meg belőle két darabot. Maga a fácska ide hozzánk Fejértemplomról a Banságból került, honnan néhai Dr. Mina János otlakó testvére küldte meg az oltógalyakat. Laposdad, simább héja, hosszabb szára és fehérlőbb húsa van, mint a közönséges Masánczkinak. Kitünő jó faj; külső szépségre csak a mi párizs almánk vetekedik vele.

3) A 3-as számmal jegyzett, két darab nagy lapos, piros csinos almát őszi selymes tányérnak nevezik. Igen kellő ízű, savanykás olvadó húsu, jó őszi alma. Általánosabb elterjesztésre kevésbé alkalmas, mert miként a tányér almák szoktak, rendkívül hullékonyak, fergesedésre hajlók, rosszul állják helyöket a fán. Végre

4) Szóljunk az urambátyám almájáról, melyet „magvatlan, zörgős fűzi almának” nevez a hozzánk küldött levél. Őszintén beszélve: nem olyan jó, mint idáig jutott híre. Közép nagyságu, hosszudad csucos, zöldes héju, napos oldalán ritkás halvány piros csikokkal; magháza nagy, csak elvéve akad 1—2 mag benne. Még gazdasági czélokra is nagyon alárendelt értékű; érési ideje úgy látszik október—november, mert a hozzánk küldött példányok, a magház körül már kezdenek taplósodni. Ugyanezen időben érő sokkal becsesebb fajt tudunk helyette ajánlani, a mi erdélyi kék almánkban, melyet

hamvas muskotálynak is s némely vidéken, hibásan cigány almának neveznek.

Főként a 2-ik számmal jegyzett szép Masánczki az, melyet urambátyámnak figyelmébe ajánlunk s melyről ha lehetséges, további felvilágosító adatokat kérünk: honnan került oda? el van-e ott terjedve? milyen idős a fája? termékenynek mutatkozik-e? stb. stb.

Fogadja megújított köszönetünket s fogadjon be szíves barátságába. Kiváló tisztelettel

Kolozsvárt, 1880. december 15-én tartott izelő gyűlésünkől.

Szabó Sámuel.

Gyümölcsészeti és kertészeti kiállításunk

rendező bizottságának jelentése.

(Folyt. és vége.)

Megemlítjük, hogy minden bíráló saját kiállítmányára nézve versenyen kívül állott; a bírálat tartama alatt október 19-én a kiállítás zárva volt. Jutalmul kiosztatott az alma és körte csoportban: 5 egyleti ezüstérem, 11 egyleti bronzérem és 30 dicsérő oklevél, (minden érem és pénzdijhoz is oklevél volt melléklendő.) A szőlő csoportban: 1 egyleti ezüstérem, 2 egyleti bronzérem, 5 drb. 10 frankos arany, 7 drb. ezüst forint és 11 dicsérő oklevél; — a szoba kertészet csoportjában 2 egyleti bronzérem, 6 drb. 10 frankos arany és 13 dicsérő oklevél; — végre a kerti eszközök és vegyes tárgyak csoportjában 4 dicsérő oklevél, összesen tehát 63 kitüntetés, mely szintén lapunk 44 számában van részletesen elősorolva. Az elnyert díjak kézbesítését november hó 2-án d. e. 11 órakor egyleti elnök Szabó József csekély számú közönség jelenlétében teljesítette, mely ünnepélyre a jutalmazottak külön átirattal lettek meghíva.

A rendező bizottság a maga részéről mindent elkövetett, hogy a kiállítás iránti érdekeltséget minden tekintetben élessze és fentartsa; e célra nem csak a programm említett nagy számban való elterjesztése, hanem a napi sajtónak ismételt nagyon gyakori felszólalása is szolgált, a tárlat megnyitását és meglátogathatóságát pedig óriási falragaszok hirdették, melyek a kiállítás egy heti tartama alatt négyszer lettek megújítva. A rendezők, valamint az egyletnek más buzgó tagjai külön is azon fáradoztak, hogy a tárlat minél látogatottabb és az 50 kros állandó jegyek kibocsátásával, valamint a nagyrészt 10 és csak két napon át 20 kros belépti díjjal tényleg mindenki által meg is látogatható legyen. A 33% elengedést biztosító vasuti menetdíj kedvezmény is az ilyen állandó jegy váltása mellett kínálkozott és ez a vásár alkalmával bizony nagy előnyt nyújtott volna a számos Kolozsvárra utazónak, de látszik, hogy a mi közönségünk még mennyire impracticus, mert alig 10—15 egyén jelentkezett ezen előny igénybevételére.

Ezeknek előre bocsátásával látjuk már most a kiállításnak látogatottságát és jövedelmezőségét, mire nézve a mellékelt zárszámadás első lapjára utalunk. Kitünik ebből, hogy daczára a vásári időnek és a csekély belépti díjnak, csak 2000 egyén lá-

o gatta külön jeggyel a tárlatot, legkevesebb a megnyitás napján t. i. 100 és legtöbb október 31-én, vasárnap, t. i. 658. November 1-én és 2-án a látogatás nem volt kielégítő és ez részint a vásári elfoglaltságnak, részint a szomorú kegyeletes ünnepnek tulajdonítható, — jövőre tehát ezekre a napokra sulyt fektetni nem szabad. Sem a vásár, sem az olcsó belépti díj nem esalta oda azon közönséget, melyet a rendező bizottság a látogatók közt első sorban szerepelni látni óhajtott volna: a vidéki s helybeli kis gazda-közönség ugyan is nagyon csekély mértékben vett részt, sőt a városi jobb publicumnak is tetemes százaléka távol maradt, mi csak azt bizonyítja, hogy a kiállítási ügyet a maga komolyságában felfogni nálunk még a kellő érettség hiányzik és csak az olyan vállalatnak van sikerre kilátása, mely az érkekeknek többet nyújt, mint a mennyit a rendező bizottság e jelen alkalommal adhatott.

Ha az erdélyi gazdasági egyesület a maga tárlataiból jövedelmi kérdést kíván csinálni, akkor e szempontnak áldoznia kell, de minél határozottabban fogunk ragaszkodni az ügy komolyságához, annál nagyobb lesz a deficit és a mi ennél sokkal súlyosabb — a látogatottság hiánya! Mindenesetre alapos megfontolást fog igényelni annak eldöntése, hogy nem lesz-e megengedhető a cél megközelítésére s megkezdeltetésére felhasználni minden olyan eszközt, mely egyrészt az egyesület méltóságával még egyáltalában összefér, másrészt pedig a tárlat keretében is tágas helyet foglal.

Két hibáról, mely most elkövetve volt, már is nyíltan számolhatunk be: az egyik — a nagyobb hiba, a 10 krajczáros belépti díj volt, a másik a kiállításnak egy közbeeső napon (pénteken október 29-én a bíráló megejthetése végett) történt zárva tartása! Az alacsony belépti díj azokat nem hozta ide, kiket leginkább vártunk, de másrészt (bármily nevelésesnek hangozzék is az) némelyeket éppen csekélysege miatt egyenesen elriasztott a látogatástól. Jövőre tehát egységes ár, még pedig legalább 20 krajczár lesz megállapítandó, egyes kivételes esetekre nézve a rendezőségnek hagyván fenn a netáni kedvezményezés jogát. A zárnap zavarba ejtette a közönséget, sokan visszafordulva s bosszankodva, többé el sem jöttek — és ha elengedhetlenül szükséges is, hogy a bírálók bántatlanul magukra dolgozhassanak, ezt jövőre úgy kell elintézni, hogy az vagy a látogatási órákon kívül, vagy pedig a mi leghelyesebb, ha ugyan kivihető, hogy a bíráló még a kiállítás megnyílta előtt történjék meg, az elnyert kitiütetések pedig azonnal a kiállítványokon láthatókká tétessenek. Mindez csak akkor lehetséges, ha a beküldés pontos és a kellő fizikai idő a bírálatra fenn is marad, vagy pedig, ha a záros határidőn túl érkezett tárgyakat semmi szín alatt el nem fogadjuk és így természetesen meg sem bírálhatjuk! Kockáztatható-e mi nálunk ezen, absolute véve egyedül helyes szigor, az már egészen más kérdés, melyet a rendező bizottság csak felvetni, de ezuttal megoldani nem akart!

Szerencsés intézkedésnek mondhatjuk azt, mely a helybeli tanintézetek ifjúságának fejenként 5 krajczárjával engedte meg a tárlat látogatását; e kedvezményt a tanítónő-képezde, a gazd. tanintézet, a polgári iskola, a felsőbb kereskedelmi iskola, az

ág. hitv. népiskola, a r. kath. lyceum, a reformatus és unitárius főtanodák vették igénybe, úgy, hogy (a kiállítói ingyen jegyeket is számba véve) mintegy 3000-re lehet tenni a kiállítás összes látogatóit; a belépti jegyekből összesen 304 frt folyt be, tehát 64 frttal több, mint a mennyi a költségvetésben előírányozva lett.

Egy más és tetemes jövedelmül a tárlat javára visszamaradt tárgyak árverése szolgált, mely november 3-ára volt három részletben kitűzve. Ez intézkedés is határozottan hibás volt és jövőre tanácsos lesz, lehetőleg alkalmas időben, de egy folyóban tartani a licitációt, nehogy a közönség érdeklődésének csökkenésével a bevétel is alább szálljon. Az összes csoportok árveréséből 229 frt 62 kr jött be s nem lesz érdektelen felemlíteni, hogy a rendező bizottság által felvett becslési jegyzőkönyv szerint a tárgyak 228 frttal lett megállapítva. A vetemény kiállítók mind, a gyümölcs kiállítók pedig, — Békési Károly, Gellner Gottfried és Thoroczky Sándor urak kivételével, — szintén mind a kiállítás javára engedték át tárgyaikat, mely szives készségükért fogadják őszinte köszönetünket. A két bevételi forrást egyesítve, mint jövedelmi főösszeg 533 frt 62 kr mutatkozik, tehát 233 frt 62 krral több, mint mennyit a költségvetés felvett.

Venio nunc ad fortissimum t. i. a kiadásra mely a zárszámadás második lapján 30 tételben és ezekhez csatolt melléletekben van elősorolva s összesen 963 frt 45 krt, tehát 263 frt 45 krral többet tesz, mint az előírányozott összeg; de bármily szigorú szemmel vizsgáljuk is e tételeket, alig találunk köztük egy-kettőt, mely hasonló alkalommal jövőre kerülhető volna s ez is jelentéktelen összeget képvisel, de a nagy előny abban rejlik, hogy immár ismerve a viszonyokat egy következő esetben helyesebb alapról fogunk kiindulhatni, költségvetésünket megbízhatóbb adatokra fektetni s így a körülbelül egyharmad résznyi túlköltést elkerülni. A kiadásokból azonban le kell ütnünk, illetőleg a jövedelemhez hozzá kell számítanunk a megmaradt tárgyak értékét a zárszámadás 3-ik lapján, mely csekélyre véve 63 frtot tesz és így már most lesz:

az összes kiadás	963 frt 45 kr.
az összes bevétel	596 frt 62 kr.
marad tehát	366 frt 83 kr.

mint az erdélyi gazdasági egyesület pénztára által fedezendő hiány!

A zárszámadást hivatása szerint Szenkovich Márton rendező bizottsági tag ellenjegyezte, ki a bevételeket naponta ellenőrizte, a kiadási számlákat pedig egyenként átvizsgálta és helyeseknek találta, a rendező bizottság tiszte a felülvizsgálatban állott.

A kiadások természetesen részint olyanok, melyek a tárlatnak, az-az egész tárlatra vonatkoznak, részint olyanok, melyek annyak egy es ágait u. m. gyümölcs, szoba-kertészet, vetemény és kertieszközöket illették. Ezen szempontból indulva ki, volt:

1. Általános költség	556 frt 24 kr.
2. Gyümölcs csoport	229 frt 61 kr.
3. Szobakertészet csoportja	160 frt 99 kr.

4. Vetemény és eszköz csoportja . 16 frt 61 kr.
Összesen . 963 frt 45 kr.

a mint ez a zárszámadás 4-ik lapjain részletesen ki van mutatva.

De ezen összeállítás egymagára nem mond semmit, ha különlegesen fel nem fejtjük azt, hogy mennyi része van az általános költségből az egyes tárlati ágaknak és ezt hozzáadva, a most említett csoport összeghez, így ki nem mutatjuk az osztályonkénti összkiadást. A kulcs, melyet ezen eljárásnál használtunk, a következő volt: az általános költségekből számítottunk a gyümölcsre $\frac{5}{10}$ -et, a szoba kertészetre $\frac{4}{10}$ -et, a vetemény és eszközcsoportra pedig $\frac{1}{10}$ -et. Kivételt csak a jutalmazásra vonatkozó (10, 13 és 27-ik kiadási) tételek képeztek, a hol osztályonként a tényleges összeg lett bevezetve. Ennek alapján lesz már most a kiadási csoportosítás, a mint az a zárszámadás 5-ik lapján részletesen kidolgozva van:

1. Gyümölcsnél	530 frt 45 kr.
2. Szoba kertészethél	353 „ 35 „
3. Vetemény és eszköznél	79 „ 65 „
tehát összeg mint fenn 963 frt 45 kr.	

Hogy azonban a kiadások és bevételek csoportonként összehasonlíthatók legyenek, érdekesnek mutatkozott a bevételeket is ily módon kimutatni, csak hogy itt egészen más kulcsot kellett használni, mert a látogatottságnak, tehát a bevételnek is főtenyezője tagadhatlanul a szobakertészet volt; másod sorban a gyümölcs és alig említhetőleg a vetemény és kerti eszköz szerepelt. Az itt felvett kulcs szerint a belépti díjból $\frac{9}{10}$ a szoba kertészethélnek, $\frac{3}{10}$ a gyümölcsnek és $\frac{1}{10}$ a vetemény és eszköz csoportnak javára esik, mely összegekhez természetesen az illető csoport árverési jövedelme is a benne visszamaradt tárgyak értéke is járul; eként kapjuk meg azon összeállítás, — a zárszámadás 6-ik lapján, melynek itt csak végszámaikat adjuk:

1. Gyümölcs csoport: Kiadás 530 frt 45 kr. Bevétel 329 frt. 32 kr. Deficit 201 frt 13 kr.

2. Szobakertészeti csoport: Kiadás 353 frt 35 kr. Bevétel 207 frt 40 kr. Deficit 145 frt 95 kr.

3. Vetemény és eszköz csoport: Kiadás 79 frt 65 kr. Bevétel 59 frt 90 kr. Deficit 19 frt 75 kr.

Összeg: Kiadás 963 frt 45 kr. Bevétel 596 frt 62 kr. Deficit 366 frt 83 krajczár, mely számok a fentiekkel mindenben egyeznek.

A pénzügyi eredmény vizsgálatának befejezéséül adnunk kell még az előirányzott és tényleges eredmény összehasonlítását u. m.:

1. Helyiség és világítás: Előirányzat 100 frt. Eredmény 114 frt 60 kr. Többlet 14 frt 60 kr.

2. Nyomatványokra: Előirányzat 60 frt. Eredmény 82 frt 49 kr. Többlet 22 frt 49 kr.

3. Személyzet és rendezés: Előirányzat 350 frt. Eredmény 599 frt 61 kr. Többlet 249 frt 61 kr.]

4. Jutalmazásokra: Előirányzat 190 frt. Eredmény 166 frt 75 kr. Kevesebb: 23 frt 25 kr.

Előirányzott összeg: 700 frt. Eredmény 963 frt 45 kr.

Többlet 263 frt 45 kr.

1) Belépti díjból: Előirányzat 240 frt. Eredmény 304 frt Többlet 63 frt.

2) Árverésből: Előirányzat 60 frt. Eredmény 229 frt 62 kr. Többlet 169 frt 62 kr.

3) Megmaradt tárgyak: Előirányzat —. Eredmény 63 frt. Többlet 63 frt.

Előirányzott összeg: 300 frt. Eredmény 596 frt 62 kr. Többlet 296 frt 62 kr.

A költségvetési kiadás tehát túl van haladva 263 frt 45 krral, de miután viszont a bevétel is többnek mutatkozik 296 frt 16 krral, a t. igazgató választmány által eredetileg megszavazott 400 frtnyi fedezeti összeg nemesak meghaladva nincs, hanem még 33 frt 17 kr. abból igénybe sem vették.

A rendező bizottság a lehető legnagyobb liberálitással járt el, midőn a kiállítókat sem helypénz, sem névszalag vagy más efféle kiadással nem terhelte, főleg azon okból, hogy a szerényebb vagyonuk is részt vegyenek. E kedvezmény jövőre is fenn lesz-e tartandó, azt absolute eldönteni nem kívánjuk, de nem is lehet; annyi azonban tény, hogy minden rendű és rangú kiállító azt hálásan fogadja s ily esetben a tárlat javára szívesebben visszahagyott tárgyaiban nyújt a kiadás elengedéseért némi compensatiót.

Az erdélyi almafajok, valamint az általános tenyésztésre ajánlott almafajok is, a mennyiben azt a begyűlt anyag engedte, külön felirat alatt összesítve voltak a kiállítás folyama alatt szembeszökő helyen bemutatva, miglen a gyümölcsészeti rendszernek osztályonkénti feltüntetése hely és főképp idő hiánya miatt elmaradt. Az október 29-ki gyümölcsészeti, valamint az október 30-ki borászati értekezletek jegyzőkönyvei az „Erdélyi Gazda“ 44 és 45-ik számaiban közölve voltak; a kiállításnak gyakorlati és tudományos hasznát és fontosságát érdem szerint méltatói (ugyanesak lapunk hasábjain) Veress Ferenc és Szabó Sámuel tagtársak vállalkoztak.

Mindezek után arra kérjük a t. igazgató választmányt szíveskedjék ezen tiszteletteljes jelentésünket tudomásul venni, a zárszámadást pedig átvizsgálva: az alulírt rendező bizottságot annak terhe alól felmenteni.

Kolozsvárt, 1880. november 25-én.

Veress Ferenc,
rendező bizottsági elnök.
Gamauf Vilmos,
egyleti titkár.

Egyleti mozgalmak.

Választmányi ülés 1880. december hó 6-án.

Tartott alelnök Szabó József elnöklete alatt, jelen voltak: Páll Sándor, Girsik János, Szenkovich Márton, Tóth Zsigmond, Szentgyörgyi József, Sárosy Pál, Vörös Sándor, Berde Áron, Sigmond Dezső, Filep István, Tompa Károly, egyleti ügyvéd; Gamauf Vilmos, egyleti titkár.

283. A november 8-án tartott ülés jegyzőkönyve felolvasatván — a mai jegyzőkönyv hitelesítésére: Tóth Zsigmond, Szenkovich Márton és Sárosy Pál tagtársak kéretnek fel.

284. Egyleti titkár jelenti tiszteletbeli tag Kronstädter (Brassai) József elhalálását — sajnos tudomásul szolgál.

285. A kis kirtokosok orsz. földhitelintézete által létesíteni kívánt előlegegyletek tárgyában a közgazdasági szakosztály véleménye meghallgattatván — az adandó válasz oda fog irányulni, hogy egyletünk kebelében ily előlegconsortium fel nem állítható, mert aránylag csekély számú tagjaink az egész ország részben vannak szétszórva, de e célra ajánlatni fognak az inkább központosított megyei gazd. egyletek és kisebb városi pénzüintézetek.

287. Gámán nyomda az „Erdélyi Gazda“ nyomtatására 1881-re is a jelen feltételek mellett ajánlatot tesz — elfogadtatván, a szerződés megkötésére s aláírására az elnökség felhatalmaztatott.

288. A nmlgu ministerium által 23,964. i. sz. alatt beküldött gyümölcseszaló rajzára vonatkozó véleménye Szabó Samu és Ritter Gusztáv tagtársaknak bemutatva — több költségvetési s használhatóságáról szóló gyakorlati adattal való ki egészítése és újból szerkesztése elhatároztatott.

289. A gyümölcsészeti és kertészeti kiállítás rendező bizottsága terjedelmes jelentését és zárszámadását beterjeszti — ebből folyólag igazgató válaszmány első sorban magának a bizottságnak, kivált az egylet keretén kívül álló Walz Lajos egyetemi főkertész urnak, továbbá Veress Ferencz, Ritter Gusztáv, Szabó Samu, Szentgyörgyi Lajos, Szenkovich Márton és Gamauf Vilmos tagoknak a kiállítás példás és csinos elrendezéséért, szakszerű vezetéséért jegyzőkönyvi hálás elismerést és köszönetet szavaz. Továbbá köszönetet mond Fischer Vilmos, helybeli porcellángyáros urnak, ki a szükséges tányérok és vázak díjtalan átengedésével oly nagy szolgálatot tett, végre a helybeli lapszerkesztőségeknek szives támogatásukért, a hová a jelentés is tetszés szerinti közlés végett megküldendő. A zárszámadás felülvizsgálására elnök és Tóth Zsigmond tagtársak kéretvén fel, egyszersmint felhatalmazva lettek, hogy ennek megtörténtével a 366 frt 83 kr deficit kifizetését a pénztárnál utalványozhassák.

290. Ministerium 30,662. sz. a. a bécsi 1881-iki híző állat kiállítás magyarra fordított programját küldi meg — lapunkban már előlegesen közöltetvén, a program tiz kiváló hízalónak közvetlenül megküldve lett.

291. Ministerium 33,236. sz. a. tudatja, hogy az aranka tisztító gép használat után a bars megyei gazdasági egylethez Lévára lesz elküldendő — annak idején teljesítettni fog.

292. Ministerium 33,646. sz. a. Avramu Miklós tótváradai tanító „Despre legume“ című munkáját bírálóat végett megküldi — a bírálóat megejtésére Walter Lajos és Ritter Gusztáv tagtársak kéretnek fel.

293. Ministerium 36,070. sz. a. a londoni 1881-iki gyapjukiállítás programját küldi meg — lapban közlendő.

294. Ministerium 36,083 sz. a. a rendelkezése alatt levő gazdasági könyvek és nyomtatványokat kiosztás végett kínálja — a kijegyzés megtörténvén, az illető példányszám kérésével az elnökség bizatott meg.

295. Ministerium 36,226. sz. a. az állati bőrt károsító bögöly férgek eltávolítására hívja fel a figyelmet — lapban közlendő.

296. Borászati kormánybiztos 1205. sz. a. Krémer Fülöp központi pinczemesterré lett kinevezését tudatja — örvedetes tudomásul szolgál.

297. Borászati kormánybiztos 1240. sz. a. a szőlészeti s borászati szaktanárok értekezletének jegyzőkönyvét küldi meg — lapban közlendő.

298. Orsz. magyar gazd. egyesület szövetkezeti szakosztálya 123. sz. a. kérdést tesz, hogy területünknek mely részeiben mutatkozik hajlam és szükség szövetkezetek létesítésére — ez ideig nálunk csak is a gözcséplő szövetkezetek léteznek nagyobb számmal, másokra még szükség vagy hajlam nem nyilvánul, mi tagjaink szétszortsága mellett különben is bajos. A gözcséplőgépek száma iránt kérdés fog intézteni egyuttal a megyei hatóságokhoz, hogy erre nézve megbizható statistikai adatokat nyerhessünk.

299. Bécsi híző kiállítás rendező bizottsága bejelentési iverket küld — lapban közlendő, hogy ezek a titkárnál átvehetők.

300. „Gazdasági mérnök“ szerkesztősége lapját pártolásra ajánlja — az „Erdélyi Gazda“-ban a tagok figyelmébe ismételtén és melegen ajánlandó lesz.

301. Domokos Kálmán előfizetési felhívása a „Földmérő“ című munkára — lapban már közöltetvén, tudomásul szolgál.

302. Egyleti titkár bemutatja Fekete Lajos „Beszélgetés az új erdőörvényről“ című népszerű munkáját, mely az „Erdélyi Gazda“ különnyomataul 500 példányban jelent meg — 100 példány a t. szerzőnek fog megküldetni, 400 pedig könyv-árusi bizományba adatni, egy példány ára 20 krral állapittatván meg. Egyszersmint a hatóságok külön átiratban, az érdeklődő közönség pedig a lapok útján fog felkéretni a népszerű és hézagpótló munka megszerzésére; miről a nmlgu ministeriumnak is külön jelentés lesz teendő.

303. Elnök tudatja, hogy hozzá már több ízben fordultak az iránt, hogy a tordai állami bikatelepről felvilágosítást nyerjenek, de miután ő erre nézve biztos adatokkal nem bír, de ezeknek közzétételét a gazdaközönség érdekében szükségesnek tartja; felkérendőnek véli a nmlgu miniszteriumot, hogy a telep állapotáról, a jövő évi bikaborjувásárlások mikor és miképeni megtörténtéről némi tájékozást nyujtani sziveskedjék — az indítvány egyhangulag elfogadtatván, a felterjesztéssel az elnökség bizatott meg.

Hitelesítik:
Tóth Zsigmond,
Sárosy Pál,
Szenkovich Márton.

Szabó József,
egyleti alelnök.
Gamauf Vilmos,
egyleti titkár.

Értesítés a ragályos és járványos állati betegségekről 1880. december hó 15-ig.

M e g y e	K ö z s é g	Az állatok faja és darabszáma	A kór megnevezése	Elhullt vagy gyógykezeltek
Háromszék	N-Borosnyó	1 szarvm.	lépfeno	elhullott
Kolozs	Csucsá	2 sertés	"	"
Brassó	Rozsnyó	1 ló	takonykór	kiirtatott

Az egész magyar korona területe marhavészmentes.

Egyveleg.

— Gyászhir. Lukácsi Sándor, gyümölcsészeti kormánybiztos és a „Népkertész” című lapnak sok éven át buzgó szerkesztője, a rákos-palotai ismert faiskola megalapítója folyó hó 14-én életének 66-ik évében Budapesten elhunyt. Béke hamvaira!

— Meghívás. A megalakulandó „Erdélyrészi okszerű méhészegylet” érdekében folyó december hó 26-án azaz ünnep másodnapján délelőtt 11 órakor az erdélyi gazdasági egylet titkári irodájában (Bel-monostor-utca 8-ik szám) nyilvános értekezlet fog tartatni, melyre a t. méhésztársakat, valamint az ügynek minden barátját tisztelettel meghívja az ideiglenes bizottság.

— Csodálatos, de igaz! már t. i. ha csakugyan igaz. A hangyákat üvegházból, földszinti szállásból, kerti helyiségből úgy lehet leghatályosabban távol tartani, ha utjokon vastag krétahuzást vonunk keresztül: egyetlenbenegy hangya sem fog azon túlhaladni. Hasonló szolgálatot tesz a krétapor vagy ólom fehér elhíntése is. Óhajtanok, hogy t. olvasóink ezen egyszerű szerrel aunnak idején próbát tegyenek és az eredményt tudassák, mert ha sikeresnek bizonyul, akkor ugyan könnyű módon szabadulhatunk e kellemetlen vendégektől. —

— Országos nőipar kiállítás fog tartatni 1881. május 1-étől június 16-áig Budapesten Koburg hercegné ő fensége fővédnöksége és Gróf Zichy Jenő elnöklété alatt, mint kiállítási titkár a buzgó Gelléri Mór működik; a nagy bizottság kebelében számos lelkes honleány és tevékeny hazafi foglal helyet. A kiállítás 5 osztályra oszlik: I. Az iparszerűleg előállított és keresetforrásul szolgáló nőiparcikkek. II. Az idő hasznosítása céljából házi használatra készült női kézimunkák. III. Nyilvános és magán leányiskolák és intézetek, tanműhelyek csoportos kiállítása. IV. A női munkára vonatkozó emlékek és régibb műipari minták. V. A női ipar s illetoleg kézi munka segédeszközei. Bejelentések 1881. martius hó 15-éig fogadtatnak el az orsz. nőipar kiállítás irodájában (Budapest, Ferencziek bazára I. emelet), mely kívánatra bővebb felvilágosítással is szolgál. —

— A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara a kereskedelmi minister ur ő nmgától a következő leiratot vette, melyet az érdekeltek figyelmébe ajánl: „Értesülvén arról, hogy a kukoricza termelés az erdélyi részekben ez évben minden tekintetben sikerült s ennek folytán igen tetemes kukoricza mennyiségnek nyugot felé való kivitele várható, a kozmunka és közlekedésügyi miniszter ur figyelmét felhívtam azon körül-

ményre, hogy valamint a gabonának egyáltalán, úgy nevezetesen a kukoriczának is kivitelét nehezitik a fennálló díjtarifák magas tételei s felkértem egyszersmind nevezett minister urat, a tariffa erre vonatkozó tételeinek lehető mérséklésére. A közlekedési miniszter e felkérésemre adott válaszában arról értesít, hogy a keleti vonal dijszabásához mult év január hó 1-én kiadott IV. pótlékkal a m. kir. államvasutak északi vonalának igen olcsó gabona dijszabása a keleti vonal állomásaira is kiterjesztett, minélfogva az ott fennálló dijszabályok általában más vasutak dijszabásaival szemben, magasaknak épen nem mondhatók. Továbbá tekintettel a keleti vonal állomásainak a fővárostól, mint a magyarországi gabona kereskedés gyupontjától, nagy távolságára, már f. év elejétől kezdve azon további kedvezmény is nyújtatott, hogy a keleti vonal állomásairól Budapestre rendelt gabonaneműek után az év lefolyta alatt legalább 50 kocsirakománynak elszállítása esetén Szolnokig illetoleg Czeplédig kocsi kilométerenként 21 krnyi igen mérsékelt tétel, melyhez a szállítási adó és 100 kgrmmonként 5 kr. kezelési illeték hozzá számítandó, engedélyeztetett. Említett felkérésem folytán megengedte továbbá nevezett miniszter ur, miszerint a fennemlített 50 kocsirakomány feladásának kötelezettsége is megszüntetessék, úgy, hogy a kérdéses igen olcsó egységtétel, melynél csekélyebb a külföldi forgalmakban sem nyújtatik, a Budapestre rendelt gabona küldeményekre és így az ezekkel egy tekintet alá eső kukoriczára nézve is minden egyes kocsirakomány után rovatolási uton fog alkalmaztatni. Végül értesítem a kamarát, hogy a m. kir. államvasutaknak az igazgató tanács által már tárgyalt jövő évi január 1-vel életbelépő új díjszabályaival Erdélyre nézve egyáltalán a legmészszebb menő díjszabási kedvezmények tervezetnek nyújtatni.”

— Értesítés. Alólirt igazgatóság batorzkodik a nagyérdemű közönségnek, főleg azonban azon t. uraknak, kik a vinczellérképezdebe felveendő növendékeket már előre bejelenteni sziveskedtek — becses tudomására adni, hogy a vinczellérképezde tanfolyama a jövő év január elején nyíltat' meg, miért is kegyeskedjenek úgy intézkedni, hogy a felveendő növendékek a kellő bizonyítványokkal felszerelve legkésőbb január hó 8-án beiratás végett alólírott igazgatóságnál jelentkezzenek. A növendékek intézetbeni való elhelyezése az idén nem lévén foganatosítható, miért is lakás, ételmezés és egyéb szükségleteikről, a növendékek maguk kénytelenek gondoskodni. — Dolgozó eszközöket s szerszámokat illetoleg az intézet csak a földmunkákhoz szükségelteteket nyújtja, egyebeket u. m. író és rajzeszközöket és anyagokat, továbbá olló és késeket a növendékek kötelesek beszerezni. Nagy-Enyeden, 1880. december 17-én. A vinczellér-képezde igazgatósága.

Vidéki gazdasági tudósítás.

Ilyefalva, 1880. decz. 17.

Az őszi munka beveződött jó időben Időjárásunk nagyon szép volt, marháink hosszasan járhattak a legelőn, e hó 5-én esett le a hó. Torókbuza jó termést adott, úgy szinten a répa, burgonya és tök is. Őszi vetések nagyon szépek. Marháink egészségesek es meglehetősen szinben mentek a télnek, áruk magas, csak a juhok pusztultak el az őszi metelyben Gyümölcs nagyon kevés termelt. Gabona árak: buza 8 ft 50 kr, rozs 5 ft 60—70 krig, torókbuza 3 ft, zab fekete 2 ft, fehér 1 ft 80 kr. hektoliterenként.

Nagy Hubert.

Üzleti heti szemle.

(A „Pesther Lloyd“ nyomán.)

**Gabona és gypajucz Budapest, 1880. december 11-től
december 18-áig.**

Buza üzlet lanyha, forgalom 50,000 metermázsa, ár 12 frt 70 krig.

Rozs üzlet gyenge, forgalom 3000 metermázsa, ár 10 frt 20 krig.

Árpa meglehetősen, forgalom 6000 metermázsa, ár: takarmányárpa 6 frt 60 kr.

Zab jó, forgalom 5000 metermázsa, ár 6 frt 40 kr.

Törökbuza gyenge, forgalom 8000 metermázsa, ár 5 frt 80 krig.

Gypaju gyárilag mosott körül-belül 3500 klgr. 1 frt 80 kr—3 frt 70 krig.

Gabona-árak:

minimum és maximum: Bécs dec. 18. | Budapest dec. 18.

Buza	10·75—13·30 frt	11·45—13·10 frt
Rozs	10·40—11·25 frt	10·05—10·30 frt
Árpa, takarmány	6·50—7·00 frt	6·35—6·60 frt
Árpa, szeszfőzésre	— — — frt	7·40—8·20 frt
Árpa, seres	8·00—10·50 frt	8·40—9·50 frt
Zab	6·20—6·90 frt	5·20—6·30 frt
Törökbuza	6·00—8·30 frt	5·05—5·15 frt

Budapesti marhavásár december 15 és 16. Összes felhajtás 1934 drb. nagy és 736 drb. apró marha. Ebből eladatott 49 drb. bika, 925 drb. ökör, 700 drb. vágó tehén, 467 db. fejős tehén, 63 db. bival, 238 db. borju, 498 drb. birka. Árak: bika darabonként 64—150 frt, ökör páronként 200—336 frt, vágó tehén páronként 130—254 frt, fejős tehén darabonként 80—183 frt, bival páronként 160—208 frt, borju darabonként 13—38 frt, birka páronként 7—13 frt. Húsárak 100 kilonként: ökörhús 51—54 frt, tehénhús 49—52 frt, borjuhús 60—80 frt, bivalhús 44—46 frt.

Bécsi marhavásár deczemb. 14-én. Összes felhajtás 2606 drb és pedig 1261 drb. magyar, 576 drb. lengyel és 769 drb. német fajta, melyből 2461 drb. ökör, 89 drb. tehén, 56 drb. bika. Árak 100 kilonként: magyar hizó 53—60 frt, lengyel 50—60 frt, német 52—60 frt, tehén 49—52 frt, bika 47—52 frt. Lábán darabonként 90—240 frtot fizettek.

Kőbányai sertésvásár dec. 17-én. (Az első magyar sertéshizláló és kölcsönölemező részvénytársaság jelentése.) Daczára annak, hogy piacunkon nagy volt a készlet, a felhajtott áru még sem felelt meg a keresletnek, mert nagyobbára hizóállatokból állott. A hiányzó sertések a hét folyamán pótolhattak a helybeli készletből és így emelkedő árak mellett, élénk üzlet fejlődött ki. Heti zárlatkor azonban a hangulat lanyhult, mert az exporteurök, mint minden évben, úgy az idén is az ünnepek utánig beszüntették szállítványaikat.

Jegyzett árak: magyar válogatott sertés 220—280 klgr. 55½—56½ kr., silányabb minőségű 54—55 kr., köny-

nyü 180—220 klgr. öreg. nehéz 50—53 kr, vidéki felhajtás 50—52 kr. Szerbiai transitó 50—53 kr, romániai 49—53 kr, netto klgronként. Makkon hizlalt sertések 52—55 klgr. Takarmány árak: bánáti tengeri: 5.40 frt, romániai 5.80 frt, árpa 6.60 frt. Helybeli állomány: e hó 10-éről maradt: 55,430 drb.; hozzá hajtattott: Dél-Magyarországból: hizott 5650 drb, hizó 3920 drb, Szerbiából 680 drb, Romániából 330 drb., magyar állam vasuton (makkon hizlalt sertések) 4050 drb, együtt 14,630 drb, összesen 70,060 drb. Elhajtattott: Felső-Magyarországba 540 drb, Bécsbe 3270 drb., Csehországba 900 drb., Bodenbachon át 2780 drb., Ruttkán át 770 drb., Dél-Németországba 470 drb, összekötő vasuton 850 drb., Budapesti fogyasztás 2490 drb., Kültelki fogyasztás 120 drb., kőbányai hentesek részére 220 drb., összesen 12,410 drb., marad állomány 57,650 drb.; ezek között volt 30,800 drb. hizó sertés. A részvény szállásokban 13,400 drb. van elhelyezve.

Az egészségrendőri és transitó szállásokban maradt december 10-ről 5723 drb, hozzá hajtattott: 680 drb. szerbiai 336 drb. romániai összesen 6739 drb.; elhajtattott 2038 drb., marad állomány 4701 drb. és pedig 1548 drb. szerbiai és 3153 drb. romániai sertés. Az egészségrendőri szemle által eddig 1459 drb. lett a fogyasztás alól kivonva és kiirtva.

A deczember 13-iki drezdai vásárra 624 drb. magyar sertést hajtottak fel; ezek 57 filléren keltek fél klgrként. Az ugyan e napon megtartott berlini vásáron a magyar sertések 54—55 márkán keltek. Deczember 10 én tartatott meg Nagyváradon a sertésvásár, melyen makkon hizlalt sertések 50 kron keltek klgrként, élősúly szerint.

Disznózsir deczember 18-án, kész áru hordóval együtt 69—70 frt, deczember-január havi kötésben hordó nélkül 64½—65 frt.

Szalonna deczember 18-án, vidéki szalonna 53—54 frt, városi áru 60—62 frt, füstölt szalonna 67—68 frt.

Bécsi sertésvásár deczemb. 14-én. Összes felhajtás 4089 drb., és pedig 922 drb. nehéz, 1019 drb. középnehéz és 2148 drb. süldő; melyből 1855 drb. magyar, 2148 drb. orosz-lengyel. 86 drb. szerb. Árak 100 kilonként: nehéz 49—51 frt, középnehéz 42—48 frt, süldő 25—40 frt; szalonna és zsir 63—65 frt.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetések.

Jelzalog-kölcsönök

a birodalom bármely részében telekkönyvezett földbirtokra 1000 frttól kezdve bármily magas összegig, 4½ 5 vagy 6% kamat mellett törlesztésre a legelőnyösebb feltételek mellett, ugyszintén bekebelezett terhek kifizetését gyorsan eszközli a

Hat. engedélyezett

„Ipar- és kereskedelmi ügynöki iroda“.

(2.) (51—52.) Kőszovárt, Páris-utca 19-ik sz. sajtóház.
Értekezhetni posta útján, vagy személyesen naponta d. u. 2—4 óráig

Ajánljuk a nagyérdemű gazda közönség becses figyelmébe

A TÉLI IDÉNYRE

nagy választékban:

Répa-vágó gépeket, birkák vagy szarvasmarháknak vágásra, Szetska-vágó gépeket, törökbuza morzsolókat, szóró- és szelelő rostákat, Trieurok konkoly, bükköny és zab kiválasztásra. (41.—45.)

Szives megkeresésre árlapokkal díjmentesen szolgál:

az első magyar gép öszpontosított raktár és gépműhely

WALSER FERENCZ fióktelepe,

Kolozsvártt, bel-monostorutca 12. szám.

P i a c z i á r a k.

A h e t i v á s á r		Egy hectoliter vagy metermázsá*						100 kilo		1 köbméter	1 kilo
h e l y e	n a p j a	török buza	egy buza	rozs	árpa	zab	törökbuza	szóna	szalma	tüzifa	marhahús
á r a k r a j o z á r o k b a n											
Beszterce	dec. 15	790	680	570	400	230	460	240	120	300	44
Brassó		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Csik-Ezereda		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Décs	dec. 17	880	700	690	500	510	500	300	200	300	44
Déva		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Erzsébetváros		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fogarás		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
K.-Fehérvár		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ky.-Sz.-Miklós	dec. 11	833	666	600	450	200	450	270	70	—	32
Kolozsvár	dec. 16	760	—	590	—	210	330	250	240	350	46
M.-Vásárhely		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nagy-Enyed		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
N.-Ezereda	dec. 17	750	600	560	380	210	300	180	100	350	44—48
Segesvár		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
S.-Sz.-György	dec. 13	830	800	530	300	180	320	250	160	250	44
Sz.-Régen	dec. 16	825	687	650	—	225	337	240	90	260	36
Sz.-udvarhely	dec. 14	700	550	500	—	200	400	250	50	200	36

*) A csillaggal jelelt árak metermázsára értendők.

Mellékletek

100 darabonként 1 forint 30 kr-ával számítottak.

A hirdetés szövegét a t. megrendelők minden külön díj nélkül teljesítés szerint akaráhányszor változtathatják.

Az „Erdélyi gazda” hirdetési díjszabályzata.

A kívánt tér megnevezése	1 1—3 1—6 1—12 1—18 1—24 1—30 1—36 1—42 1—52									
	széri hirdetésnél									
	fizetendő forint									
1/16 v. egész oldal	7	20	35	65	95	120	140	160	150	210
1/16 v. fél „	4	10	18	33	48	60	70	80	90	105
1/16 v. negyed „	3	6	9	17	24	30	35	40	45	53
1/16 v. nyolcad oldal	2	3	5	9	12	15	18	20	23	27
1/16 v. tizenhatod „	1	2	3	5	6	8	9	10	12	14

Ezenkívül 30 kr. bélyegdíj annyiszor, a hányszor a hirdetés megjelenik.

Egyötünk t. tagjai és lapunk t. előfizetői

25% vagyis egy negyedréz engedményben részesülnek ha hirdetésük beküldésekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.